ISSN 1857-3282

Interviul de Joi » pag. 3
„Liceul „A. Donici” din Peresecina este un laborator viu de idei, analiză și reflexie”

Opinii și reflecții » pag. 5
Am vrut să las ceva bun în urmă. Gânduri la 25 de ani de activitate la Colegiul Național de Coregrafie

Cultură și educație » pag. 7
Un parteneriat al bibliotecarilor, ajuns la a 35-a aniversare

Univers Pedagogic pro

40 (1017), 12 noiembrie 2026

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

Un nou model de formare inițială a cadrelor didactice, propus pentru consultări publice

Viitorii profesori ar putea intra în contact cu realitatea școlii încă din primele luni de facultate. Nu doar prin observarea lecțiilor, ci și prin implicarea treptată în activitatea de predare, sub îndrumarea unor cadre didactice cu experiență. Este una dintre schimbările importante incluse în proiectul Concepției de formare inițială a cadrelor didactice, elaborat de Ministerul Educației și Cercetării (MEC).

Documentul aduce în discuție o altă organizare a studiilor pedagogice, în care pregătirea universitară și experiența din instituțiile de învățământ se completează reciproc. Practica ar urma să înceapă din primul semestru, iar parcursul studentului să evolueze de la familiarizarea cu activitatea la clasă până la susținerea independentă a lecțiilor. La absolvire, pregătirea profesională ar urma să fie verificată și printr-o probă de predare.

Pentru ca această experiență să fie una sistematică, și nu ocazională, autorii concepției propun constituirea unei rețele naționale de școli și grădinițe în care să se desfășoare practica pedagogică. Mentorii din aceste instituții și profesorii universitari vor avea responsabilități comune la organizarea activităților, observarea lecțiilor și evaluarea progresului studenților. O componentă distinctă o vor constitui seminarele de reflecție, în cadrul cărora viitorii profesori vor analiza situațiile întâlnite în procesul de predare și soluțiile pe care le pot aplica.

Schimbarea nu se limitează la extinderea practicii. Proiectul propune unificarea programelor universitare în jurul a cinci domenii de pregătire: specialitatea, didactica disciplinei, psihopedagogia, practica pedagogică și cercetarea educațională. Se urmărește o legătură mai strânsă între ceea ce învață studentul la cursuri și ceea ce trebuie să poată face în fața unei clase. Educația incluzivă, siguranța și bunăstarea copiilor, precum și utilizarea responsabilă a tehnologiilor și inteligenței artificiale vor fi integrate în întregul proces de formare. Propunerile au fost prezentate și discutate în cadrul consultărilor publice organizate de MEC la trei instituții de învățământ superior: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți. La întâlnirea de la UPSC au participat ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, și directoarea Institutului Național pentru Educație și Leadership, Viorica Andrițchi.

În privința traseului academic, concepția păstrează structura de trei ani pentru licență și doi ani pentru master, dar propune delimitarea mai clară a nivelurilor de calificare. Absolvenții de licență ar putea preda în învățământul primar și gimnazial, urmând să finalizeze masteratul profesional cu profil didactic în cel mult cinci ani de la prima angajare. Pentru activitatea didactică în liceu va fi necesară diploma de master. Totodată, accesul la profesie nu ar fi rezervat exclusiv absolvenților programelor pedagogice. Sunt prevăzute trasee de pregătire psihopedagogică, calificare, recalificare și masterate didactice complementare pentru absolvenții altor domenii.

Argumentele pentru această reorganizare vin și din analiza situației actuale. Studiul realizat în baza programelor universitare din cele trei instituții și a experiențelor din Austria, Estonia, Finlanda și Elveția a fost completat cu examinarea nevoilor profesionale a peste 1.000 de absolvenți din domeniul științelor educației. Constatările indică diferențe între conținuturile predate de la o universitate la alta și dificultăți ale absolvenților cu privire la transpunerea cunoștințelor teoretice în activități concrete de predare.

MEC propune ca noul model să fie introdus treptat, începând cu studenții admiși în anul universitar 2027-2028. Pentru cei care își fac deja studiile nu sunt prevăzute modificări ale condițiilor de formare. În perioada următoare, documentul urmează să fie completat cu un plan-cadru, care va fi supus consultărilor publice.

Sprijin educațional pentru copiii romi în 22 de instituții din țară

Copiii romi din 11 comunități ale Republicii Moldova vor beneficia de măsuri de sprijin menite să le faciliteze participarea la educație și continuarea studiilor. În acest scop, 11 școli și 11 grădinițe din raioanele Edineț, Râșcani, Drochia, Orhei, Călărași, Ștefan Vodă și Basarabeasca vor fi incluse în proiectul „Punți educaționale: sprijinirea copiilor romi de la înscriere până la finalizarea parcursului școlar”.

Ajuns la cea de-a treia etapă, proiectul se va desfășura până în septembrie 2029, abordând dificultățile care afectează accesul și participarea copiilor romi la educație. Intervențiile vor începe din grădiniță, continuând pe parcursul învățământului primar și gimnazial, cu implicarea familiilor și a comunităților.

Mai întâi va primi sprijin material un prim grup de 200 de copii aflați în situații de vulnerabilitate. Pentru susținerea activităților de învățare, instituțiile participante vor fi dotate cu rechizite și consumabile. Elevii claselor I-IX vor avea acces la materiale educaționale adaptate, activități de recuperare și consolidare a cunoștințelor, pregătire pentru examene și programe extracurriculare. Pentru elevii din clasele a VIII-a și a IX-a sunt prevăzute intervenții care să faciliteze depășirea dificultăților școlare și continuarea studiilor.

Componenta de formare profesională îi va include pe profesori, manageri școlari, psihologi și specialiști de sprijin, care vor beneficia de instruire, mentorat și resurse metodologice. În paralel, mediatorii comunitari, organizațiile rome și autoritățile locale vor colabora cu instituțiile de învățământ pentru identificarea obstacolelor care împiedică frecventarea grădiniței și a școlii.

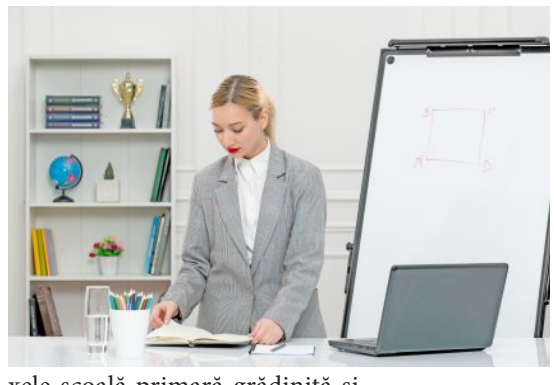

Licența devine suficientă pentru conducerea mai multor școli și grădinițe

Diploma de master nu va mai fi o condiție obligatorie pentru ocuparea funcțiilor de director și director adjunct în mai multe categorii de instituții de învățământ general. Modificările la regulamentul de organizare a concursurilor pentru aceste funcții au intrat în vigoare după publicarea Ordinului Ministerului Educației și Cercetării în Monitorul Oficial.

Măsura extinde categoria persoanelor eligibile pentru funcțiile de conducere, în special în instituțiile mici și în mediul rural. Potrivit Ministerului Educației și Cercetării, obligativitatea studiilor de master restrângea numărul candidaților și conducea, în unele cazuri, la prelungirea sau repetarea concursurilor, în timp ce instituțiile rămâneau cu directori interimari.

Astfel, studiile superioare de licență vor fi suficiente pentru candidații la funcțiile de director și director adjunct în școlile primare cu până la 400 de elevi, instituțiile de educație timpurie, complexele școală primară-grădiniță și gimnaziu-grădiniță, precum și în instituțiile de învățământ special și extrașcolar. Pentru alte categorii de școli primare și gimnazii, cerințele diferă în funcție de tipul și categoria instituției. Masterul rămâne obligatoriu pentru directorii liceelor și ai complexelor liceu-grădiniță.

Modificările nu se limitează la condițiile de studii. Comisiile de concurs vor fi constituite din cinci membri, față de șapte sau opt în formula anterioară, iar reprezentanții părinților vor putea participa la probe în calitate de observatori. Membrii comisiilor vor putea evalua candidații numai după instruirea privind aplicarea regulamentului.

Au fost precizate și criteriile de departajare în cazul punctajelor egale. Va avea prioritate candidatul cu grad managerial superior, apoi cel cu grad didactic mai înalt, cu experiență managerială în învățământ și cu experiență profesională în instituții de același tip.

Noile prevederi stabilesc, totodată, că prelungirea termenului de depunere a dosarelor trebuie să ofere candidaților cel puțin 15 zile suplimentare. Concursurile deja inițiate vor continua conform regulilor în vigoare la data lansării acestora. ■

Noi abordări de pregătire a cadrelor didactice

Proiectul REFLECT, Faza II, dedicat dezvoltării practicilor de mentorat și integrării reflecției critice în procesul de formare a cadrelor didactice, s-a încheiat pe 5 noiembrie a.c. la Chișinău. Inițiativa a urmărit îmbunătățirea procesului de pregătire a profesorilor prin promovarea unor metodologii care încurajează analiza și evaluarea propriei practici didactice.

La implementarea proiectului a participat și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, care a contribuit la pilotarea și aplicarea metodologiilor de reflecție în vederea formării inițiale și continue a cadrelor didactice. În activitățile proiectului au fost implicați profesori universitari, mentori și studenți, care au participat la activități de formare și ateliere de lucru. Rezultatele și experiențele acumulate au fost prezentate în cadrul conferinței de bilanț, desfășurate la Chișinău, cu participarea a aproximativ 130 de reprezentanți ai mediului educațional și academic, inclusiv experți internaționali, cadre didactice universitare, mentori, studenți și manageri ai instituțiilor de învățământ.

Dezbaterile și atelierele conferinței au vizat dezvoltarea competențelor de reflecție asupra practicii didactice, consolidarea relației dintre mentor și viitorul profesor, precum și utilizarea feedbackului și a observării lecțiilor ca instrumente de dezvoltare profesională. Proiectul a fost realizat de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, în parteneriat cu Universitatea Pedagogică din Zurich (PH Zurich), cu sprijinul financiar al Guvernului Elveției.

Google dezactivează implicit instrumentele de inteligență artificială pentru elevi

Google va dezactiva implicit accesul elevilor la asistentul Gemini și la alte funcții bazate pe inteligență artificială (AI), oferind școlilor posibilitatea de a decide dacă acestea pot fi utilizate în procesul educațional. Măsura vizează elevii de la grădiniță până la liceu și vine în urma criticilor formulate de părinți, profesori și reprezentanți ai autorităților americane privind utilizarea AI în școli.

Potrivit modificărilor anunțate de companie, Gemini, Gemini Notebook și Gemini in Classroom, precum și funcțiile de inteligență artificială integrate în motorul de căutare Google, vor fi dezactivate în mod implicit pentru conturile elevilor. Administratorii instituțiilor de învățământ vor putea activa aceste instrumente dacă vor considera că sunt utile pentru activitatea didactică.

Decizia survine după ce mai mulți oficiali americani au solicitat explicații companiei privind introducerea implicită a funcțiilor AI pe dispozitivele școlare. Preocupările vizează și impactul acestor instrumente asupra procesului de învățare. Părinții și reprezentanții comunității educaționale și-au exprimat îngrijorarea că elevii ar putea utiliza inteligența artificială pentru a finaliza temele rapid, fără a parcurge etapele necesare înțelegerii și rezolvării sarcinilor.

Google susține că noile setări oferă instituțiilor de învățământ mai mult control asupra utilizării tehnologiilor AI. Compania a anunțat și modificări ale funcțiilor de căutare, astfel încât modurile „AI Mode” și „AI Overviews” să ofere explicații etapizate pentru rezolvarea problemelor, în locul unor răspunsuri directe.

Schimbările vor fi implementate la nivel global, începând cu Statele Unite, însă compania nu a comunicat deocamdată un calendar exact. Potrivit datelor prezentate de senatorii americani Richard Blumenthal și Josh Hawley, peste 150 de milioane de elevi din întreaga lume utilizează platforma Google Classroom.

5.000 de lei pentru inițiative de incluziune școlară

Zece echipe de elevi din clasele I-XII vor beneficia de finanțare în valoare de 5.000 de lei fiecare pentru a realiza schimbări care să facă școlile mai incluzive. Finanțarea va fi acordată în cadrul concursului național „Harta școlii mele incluzive”, lansat de Ministerul Educației și Cercetării. Înscrierile sunt deschise până la 3 decembrie anul curent.

Pentru participare, elevii trebuie să formeze echipe și să realizeze o hartă a propriei instituții de învățământ. Lucrarea va evidenția practicile care susțin incluziunea, aspectele ce necesită îmbunătățiri și soluțiile propuse pentru ca fiecare copil să se simtă acceptat și sprijinit în comunitatea școlară.

Proiectele pot fi prezentate sub formă de desen, colaj, eseu, interviu, reportaj, animație sau conținut media, fiind acceptată și combinarea mai multor forme de exprimare. Premiile vor fi utilizate pentru punerea în aplicare a uneia dintre propunerile echipelor câștigătoare. Schimbările pot viza amenajarea unor spații, organizarea de activități, îmbunătățirea comunicării sau promovarea comportamentelor incluzive în instituțiile de învățământ.

Profesorii și studenții au construit împreună o soluție pentru formarea continuă a cadrelor didactice

Timp de 28 de ore, profesori, studenți, directori de școli, formatori și cercetători au lucrat la dezvoltarea unui ecosistem care să faciliteze colaborarea și schimbul de experiență între cadrele didactice. Activitatea s-a desfășurat la hackathonul DigiEduHack Legacy Moldova 2026, organizat în perioada 7-8 noiembrie, la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

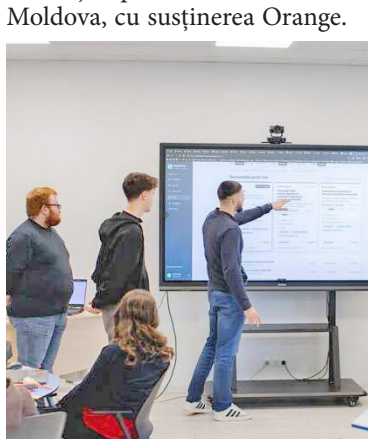
Participanții au pornit de la o problemă concretă: numeroasele programe de formare a profesorilor funcționează separat, iar oportunitățile de colaborare și schimb de experiență se pierd adesea odată cu încheierea cursurilor. Sub genericul „De la insule de formare la un ecosistem de învățare”, aceștia au căutat modalități prin care profesorii să poată identifica mai ușor programele de formare, să găsească mentori și să păstreze legătura cu alți colegi din domeniu.

Spre deosebire de formatul obișnuit al unui hackathon, participanții nu au concurat pentru un premiu comun. Ei au dezvoltat împreună o singură soluție, structurată în șase module interconectate. Lucrul în grupuri, interviurile cu reprezentanți ai comunității educaționale și testarea reciprocă a propunerilor au permis integrarea mai multor perspective într-un concept comun. În urma evaluării, juriul a recomandat acordarea priorității pentru două componente: o platformă prin care profesorii să identifice la timp oportunitățile de formare și o imagine centralizată a ofertei de formare profesională din țară.

La final, au fost înmânate 12 premii și mențiuni pentru contribuțiile aduse proiectului. Printre participanții distinși se numără studenții Vladimir Barbalat, Victor Rotari și Gheorghe Chirica, precum și profesoarele Tamara Tihon și Ala Motruc. Au fost apreciate, de asemenea, implicarea managerială, mentoratul între generații, gândirea critică și capacitatea de colaborare. DigiEduHack Legacy Moldova 2026 este cea de-a patra ediție organizată de Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”, după cele din 2023, 2024 și 2025, și prima desfășurată după încheierea inițiativei europene DigiEduHack. Evenimentul a fost organizat cu sprijinul Programului Innovate Moldova, finanțat de Suedia și Regatul Unit, prin intermediul Fundației pentru Dezvoltare din Moldova, cu susținerea Orange.

„Liceul „A. Donici” din Peresecina este un laborator viu de idei, analiză și reflexie”

Victoria Leahovici, elevă la Liceul Teoretic „Alexandru Donici” din s. Peresecina, Orhei, în clasa a XI-a cu profil umanistic, este permanent implicată în diverse activități extrașcolare, ceea ce o caracterizează ca pe o tânără foarte capabilă, energică, perseverentă. Este deținătoarea mai multor premii la diverse concursuri. Recent, împreună cu o echipă de colege s-a manifestat în cadrul unui proiect raional „Quiz Pro-Integritate”, unde s-a pus accent pe pregătirea tinerilor pentru o societate democratică, fără abuzuri și corupție, în care să domnească echitatea și dreptatea. Victoria este convinsă că „o societate justă se construiește și prin curajul fiecărui om de a nu rămâne indiferent” la problemele fiecărei persoane, copil sau matur, și, în caz de necesitate, să-i vină în ajutor oricând, de pe poziții sigure și în stil democratic.

- Victoria, pentru prima dată ai participat la un asemenea proiect?

- A fost o premieră pentru noi să ne angajăm într-o competiție desfășurată într-un format digital atât de alert, precum proiectul educațional „Quiz Pro-Integritate”, organizat de Centrul Național Anticorupție în parteneriat cu GIZ Moldova și Ministerul Educației și Cercetării. Chiar dacă tematica axată pe integritate, etică și prevenirea corupției a cerut o profundă responsabilitate, echipa noastră, purtând numele „Prin compromis”, a dorit să demonstreze că principiile morale nu se negociază, reușind să se claseze pe locul al II-lea la etapa raională. Am format un grup unit și dinamic, reunind experiența a cinci eleve din clasa a XI-a și spiritul ager a două colege din clasa a X-a. Pe parcursul probei interactive de tip quiz, care ne-a testat rapiditatea și cunoștințele, prin raționament deductiv și gândire critică. Ne-am manifestat prin coeziune, spirit de echipă și luciditate. Cât despre curaj și inventivitate, acestea au aparținut grupului în egală măsură. Astfel, ne-am mobilizat în momentele de maximă presiune contracronometru în fața ecranelor, îmbinând spontan intuiția și logica. Succesul obținut reprezintă rodul unei conlucrări armonioase și al efortului comun în cadrul acestui concurs dedicat valorilor civice.

- Unde s-au desfășurat activitățile de pregătire asupra aspectelor vizate în proiect?

- Geneza întregului nostru parcurs și munca meticuloasă de pregătire au prins viață la Liceu, transformat într-un veritabil laborator viu de idei, analiză și reflexie colectivă. Din acest spațiu al căutărilor, efortul și dăruirea ne-au purtat pașii direct către marea scenă a confruntării, găzduită în incinta Liceului Teoretic „Alecu Russo” din Orhei. Această arenă a cunoașterii s-a metamorfozat într-un vibrant punct de competiție intelectuală și efervescență civică, reunind energia, viziunea și spiritul de echipă ale concurenților din cele cinci instituții liceale ale raionului. Prin fiecare clipă de intensă tensiune și inspirație, locul a devenit nu doar martorul succesului nostru, ci și o veritabilă răscruce ce ne-a revelat importanta idee că adevărata valoare se construiește prin determinare și armonie.

Ceea ce ne-a surprins cel mai mult a fost modul în care metamorfoza neașteptată a teoriei sobre a integrității, altfel atât de cuminte în paginile manualelor, s-a desprins brusc de pe hârtie și s-a transformat într-o acțiune incitantă. Nu ne așteptam ca regulile stricte de etică instituțională sau mecanismele de prevenire a corupției să devină miza unor probe digitale atât de diverse și captivante. Am descoperit cu uimire cum trecerea de la simpla lectură la provocările contracronometru ne-a obligat să gândim limpede și rapid, alternând sub presiunea secundelor între întrebări cu răspunsuri multiple și probe cu răspuns deschis care cereau discernământ profund. Fiecare decizie a devenit o reflecție asupra responsabilității noastre ca cetățeni, demonstrându-ne că adevărata valoare a unei astfel de experiențe stă în capacitatea de a transforma o simplă provocare într-un reper de atenție și luciditate.

Iar formarea noastră în spiritul integrității nu a fost un act spontan, ci un proces de devenire treptată, o acumulare de principii, experiențe și convingeri care au ajuns să ne definească atât modul de a gândi, cât și felul de a acționa. Astfel, am înțeles că integritatea nu se învață exclusiv din cărți și nu se dobândește prin simpla cunoaștere a regulilor, ci se construiește în timp, prin educație și, mai ales, prin puterea de a rămâne fideli propriilor valori. Primele repere ale acestei formări le-am descoperit în familie, acolo unde am realizat că adevărul nu trebuie negociat, respectul nu trebuie condiționat, iar corectitudinea nu trebuie să depindă de împrejurări. Școala și lecturile au desăvârșit ulterior această educație, oferindu-ne atât cunoștințe, cât și instrumentele indispensabile pentru a distinge între ceea ce este permis și ceea ce este drept, între respectarea formală a unei reguli și asumarea autentică a valorii pe care aceasta o protejează. În acest parcurs, ne-a însoțit o celebră reflecție atribuită filosofului grec Platon: „Prima și cea mai mare victorie este să te cucerești pe tine însuți”. Am regăsit în profunzimea acestei cugetări însăși esența integrității: înainte de a cere corectitudine din partea celorlalți, trebuie să avem curajul de a o cultiva în propria conștiință, căci adevăratele încercări ale caracterului nu se manifestă întotdeauna în situații extraordinare, ci tocmai în alegerile aparent mărunte, în momentele în care un compromis pare convenabil, iar respectarea principiilor presupune un efort personal. O societate nu își pierde integritatea dintr-odată, ci prin tolerarea repetată a micilor abateri, care transformă treptat excepția în obișnuință și compromisul în normalitate. Astfel, pregătirea pentru „Quiz Pro-Integritate” a reprezentat un prilej de a ne contempla propriile convingeri și de a conștientiza responsabilitatea care însoțește fiecare alegere. Am ajuns să privim integritatea nu ca pe o obligație impusă din exterior, ci ca pe o expresie a respectului față de noi înșine, față de ceilalți și față de comunitatea din care facem parte. În fond, caracterul unui om nu se măsoară prin principiile pe care le invocă, ci prin consecvența cu care le respectă chiar și atunci când încălcarea lor i-ar putea aduce un avantaj oarecare.

În parcursul nostru competițional și în reușita de la „Quiz Pro-Integritate”, un rol esențial l-a avut doamna director adjunct pentru educație, Elena Buzu, a cărei îndrumare constantă, spirit organizatoric și determinare ne-au motivat să ne ridicăm la înălțimea acestei provocări. Dumneaei a fost mentorul care ne-a insuflat încredere și ne-a ghidat pașii spre obținerea acestui frumos rezultat. De asemenea, formarea noastră civică și morală este susținută în mediul școlar de discipline precum *Educația pentru societate* și *Istoria*, materii care ne cultivă în mod progresiv spiritul de responsabilitate, simțul dreptății și toleranța. Prin intermediul lor, înțelegem mecanismele societății, importanța respectării legilor și valoarea inestimabilă a demnității umane, transformând temele învățate sistematic într-un ghid util pentru viață.

- Ce v-a învățat experiența de participare la proiect?

- Ne-a oferit o lecție care depășește cu mult valoarea unei diplome sau satisfacția ocupării locului al II-lea pe podium. A fost, înainte de toate, o experiență de autocunoaștere, maturizare și consolidare a principiilor care ne definesc. În primul rând, am descoperit că integritatea nu se învață prin memorarea unor definiții, ci se cultivă prin alegeri, atitudini și fapte. Noțiunile de etică, transparență și responsabilitate, pe care inițial le priveam din perspectivă teoretică, au căpătat o semnificație mult mai profundă în contextul probelor competiționale. Am înțeles că adevărata măsură a corectitudinii se regăsește în capacitatea de a rămâne fidel propriilor principii chiar și atunci când deciziile trebuie luate sub presiunea timpului, a emoțiilor și a incertitudinii. În al doilea rând, competiția ne-a demonstrat că forța unei echipe se construiește prin încredere, complementaritate și un scop împărtășit. Am învățat să valorificăm perspectivele fiecăruia, să ne completăm reciproc cunoștințele și să ne asumăm împreună responsabilitatea rezultatelor. Locul obținut în clasament a fost, astfel, expresia unei reușite colective, fiecare contribuție având propria sa valoare. Am conștientizat faptul că valorile cultivate în familie, consolidate prin educație și aprofundate prin asemenea proiecte își găsesc adevărata împlinire în comportamentul nostru de toate zilele. A fi un tânăr integru înseamnă să ai curajul propriilor convingeri, să acționezi cu discernământ și să înțelegi că fiecare alegere personală contribuie la formarea prosperă a unei societății corecte.

- Te-ai manifestat cu succes și la alte concursuri. Despre care dintre aceste competiții ai dori să povestești?

- Există experiențe care își dezvăluie adevărata valoare abia după ce emoția competiției se stinge, iar rezultatul obținut devine doar o parte dintr-o poveste mult mai amplă. Pentru noi, participarea la Concursul Național de Dezbateri Democratice, desfășurat la 28 martie curent, a fost o asemenea experiență. Am reprezentat Clubul de Dezbateri Democratice de la Liceul „Alexandru Donici” din Peresecina, în cadrul proiectului Erasmus+ „NextGen: Gândirea critică pentru viitor”, implementat de Institutul de Instruire în Dezvoltare „MilleniuM”, și am obținut locul al II-lea. Dincolo de această distincție, competiția ne-a oferit întâlnirea cu o formă de dialog în care fiecare cuvânt trebuie să-și justifice prezența, fiecare opinie are nevoie de fundamentare, iar fiecare argument poate deschide o perspectivă nouă. Dezbaterile ne-au apropiat de mecanismele vii ale democrației: confruntarea ideilor, libertatea exprimării și respectarea diversității de opinii. Am descoperit că „a argumenta” înseamnă să gândești cu rigoare, să asculți cu discernământ și să ai suficientă deschidere intelectuală pentru a reconsidera propriile convingeri. În acest parcurs, un rol esențial i-a revenit doamnei Raisa Zdrobeu, mentorul nostru, a cărei îndrumare ne-a ajutat să ne șlefuim argumentarea, să ne consolidăm încrederea în propriile capacități și să privim fiecare probă de dezbatere ca pe un exercițiu de responsabilitate intelectuală. Privind această experiență prin prisma formării noastre, realizăm că democrația începe în limbaj, în felul în care ne susținem ideile și în respectul pe care îl acordăm celor care gândesc diferit. Am încheiat concursul cu o frumoasă distincție, dar am plecat și cu o perspectivă mai matură asupra propriei voci și asupra responsabilității pe care aceasta o poartă, pentru că a avea o voce în societate înseamnă, înainte de toate, a ști să o folosești cu inteligență și curaj.

A intervievat
Elvira ȚÂGANAȘ-PÂNTEA

Un gând frumos pentru un suflet mare...

În semn de omagiu profesorului universitar, Nicolae Silistraru, la împlinirea vârstei de 80 de ani

Există personalități a căror valoare se măsoară prin realizările profesionale, prin lucrările științifice și prin generațiile pe care le-au format. Și există oameni a căror măreție se dezvăluie, dincolo de toate acestea, în bunătatea lor, în felul de a fi și în capacitatea de a lăsa urme luminoase în sufletele celor din jur. Profesorul universitar Nicolae Silistraru întruchipează armonios aceste două dimensiuni ale împlinirii umane.

Personalitate consacrată a pedagogiei din Republica Moldova, Domnia Sa și-a dedicat activitatea cunoașterii, cercetării și formării profesionale a numeroase generații de specialiști. Prin experiența sa bogată, lucrările științifice și activitatea de îndrumare a discipolilor, a contribuit substanțial la dezvoltarea gândirii pedagogice și la afirmarea valorilor educației. Moștenirea sa profesională nu se regăsește doar în paginile publicațiilor și în ideile promovate, ci și în oamenii pe care i-a format, i-a încurajat și i-a ajutat să-și descopere propriul drum.

Dincolo de autoritatea academică și de prestigiul profesional se află însă un om de o rară blândețe, cu înțelepciune părintească, modestie și generozitate sufletească. Mereu pregătit să ofere un sfat, un sprijin sau un cuvânt de încurajare, profesorul Nicolae Silistraru știe să fie aproape de oameni fără a se impune, să îndrume fără a domina și să dăruiască fără a aștepta răsplată. Este unul dintre acei oameni valoroși care nu au nevoie să-și afirme superioritatea, pentru că respectul și afecțiunea celor din jur vin firesc, ca răspuns la felul lui de a fi.

Un dar aparte al Domniei Sale este capacitatea de a apropia oameni buni, de a crea punți între suflete și de a cultiva relații întemeiate pe încredere, respect și valori comune. În preajma sa, oamenii se întâlnesc, dialoghează și descoperă bucuria de a împărtăși ceea ce au mai frumos. A aduna oameni în jurul binelui, a-i apropia prin sinceritate și a întreține legături autentice reprezintă o formă discretă, dar profundă, de generozitate.

Și poate că unul dintre cele mai admirabile daruri ale sale este sufletul tânăr și neliniștit, mereu deschis către nou, către frumos și către căutarea binelui. Nu doar recunoaște frumusețea și valoarea, ci știe să le aleagă, să le creeze și să le aducă în viața celor din jur. Înțelepciunea anilor nu i-a diminuat curiozitatea spiritului, ci a îmbogățit-o, păstrând vie acea energie lăuntrică prin care omul continuă să descopere, să construiască și să inspire.

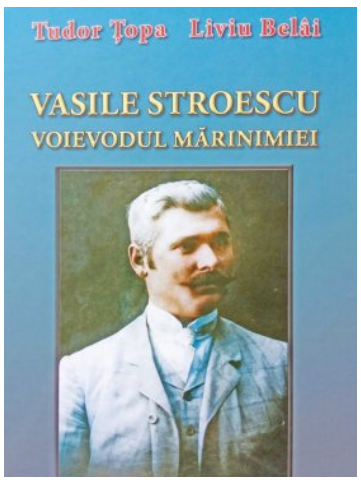
La împlinirea frumoasei vârste de 80 de ani, omagiul meu se îndreaptă către profesorul și cercetătorul dedicat, către mentorul generos și, mai presus de toate, către omul care a știut să transforme cunoașterea în dăruire, înțelepciunea în sprijin și bunătatea în punte între oameni.

La mulți ani, stimate Domnule Profesor Nicolae Silistraru! Fie ca anii să vă păstreze sufletul tânăr, spiritul viu și bucuria de a cultiva frumosul și binele. Să vă bucurați de sănătate, de dragostea celor apropiați și de recunoștința discipolilor și a tuturor celor care au avut privilegiul de a vă cunoaște. Pentru că adevărata valoare a unui om nu se măsoară doar în ceea ce a realizat, ci și în binele pe care l-a dăruit și în oamenii pe care i-a apropiat. Iar aceasta este una dintre cele mai frumoase moșteniri pe care le poate lăsa o viață trăită cu rost.

Cu aleasă prețuire și considerație,

Aurelia GLAVAN,
medic, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, mun. Chișinău

Vasile Stroescu, un mecenat care a contribuit la prosperarea Transilvaniei și Basarabiei

Recent a apărut o carte care a suscitat un interes sporit, în special al cititorilor de la Biblioteca „Transilvania” din sectorul Ciocana al capitalei. S-ar părea că numele ce-l poară instituția vorbește de la sine. Și da și nu, doar cei ce nu cunosc cine este fondatorul ei ar putea să se întrebe de ce poartă acest nume.

Și e vorba despre Traian Brad, un transilvănean, care împreună cu alți bibliotecari și oameni de bună credință au contribuit ca la Chișinău să apară prima bibliotecă de carte românească, adică în veșmântul firesc al grafiei latine (a se vedea articolul *Traian Brad – ctitor al Bibliotecii „Transilvania”*, Univers pedagogic pro, 2025,18 septembrie). Iar teritoriile mărginașe locuite de români nu pentru prima oară își dau mâna și se ajută reciproc. Aceasta în virtutea situației lor istorice și geografice, având de înfruntat unele intemperii ce le-au făcut să fie solidare și să se susțină. În această ordine de idei s-au evidențiat unele personalități istorice: intelectuali, mecenați, bibliotecari, scriitori.

Vasile Stroescu (1845-1926) a fost un mare om de cultură, fiind primul președinte al Camerei Deputaților a Parlamentului României întregite (1919), senator de Transilvania. Și iată, cartea „Vasile Stroescu – Voievodul Mărinimiei” de Tudor Țopa și Liviu Belâi vine să ne reamintească că legăturile culturale și politice sufletești, fraterne, dintre transilvăneni și basarabeni nu s-au întrerupt niciodată, indiferent de situația social-politică și meandrele istoriei. Cu atât mai mult că protagonistul acestei cărți, un mecenat de origine basarabeană, a cimentat aceste legături acum un secol și ceva în urmă. Iar de la plecarea lui la cele veșnice s-au împlinit o sută de ani. Cartea îmbină stilul beletristic cu cel științific, adică artisticul cu literatura documentară.

Acum să trecem la eroul acestei cărți, pe care academicianul Mihai Cimpoi l-a numit în cadrul unei conferințe *Filantropul Model*. Vasile Stroescu s-a născut la 11 noiembrie 1845 în satul Trinca din județul Hotin, în familia unui boier vestit în localitățile din preajma Prutului. Era mezinul din cei 15 copii. Evident, s-a bucurat nu doar de grija și atenția cuvenită din partea părinților, ci și de niște studii temeinice. A învățat mai întâi la licee din Kameneț-Podolski, Chișinău și Odesa, la universități din Petrograd, Moscova și Berlin. Poseda mai multe limbi străine: slava veche, franceza, germana, italiana, engleza ș.a. Bine, s-ar părea că a avut traseul unui bogătaș, latifundiar obișnuit. Dar vorba e că acest om înstărit nu s-a gândit doar la bunăstarea lui personală. Despre el se știe că era econom și nu-și risipea averea în stânga și în dreapta. Se zice că atunci când venea la Chișinău, „de la gară spre centru se deplasa cu tramvaiul, nu cu birja. Întrebat de ce-i atât de zgârcit, el spunea: „cu tramvaiul costă 3 copeici, iar birja 3 ruble, iar aceste 3 ruble vor fi de mare folos la vreun țăran din Maramureș”.

Vasile Stroescu a hotărât să-și schimbe profesia de jurist pe cea de agricultor și în acest demers a fost susținut de prietenul de familie Alexandru Hâjdău (tatăl renumitului cărturar B. P. Hasdeu) care a zis despre el în presa locală că este „un bun jurist și orator desăvârșit”. Evident că activitățile de filantropie le-a început chiar în satul său de baștină, Brânzeni, unde în fața conacului său cu două nivele, în 1882 a creat un frumos parc dendrologic, cu arbori exotici aduși din diferite țări. După care conacul și parcul le-a dăruit pentru fondarea unei Școli agricole. De asemenea a susținut editarea mai multor cărți și a oferit burse studenților.

Pe parcursul vieții, filantropul nu s-a prea înțeles cu autoritățile țariste, care nu priveau cu ochi buni activitatea lui. Și-a îndreptat atenția asupra satelor românești din Transilvania, unde maghiarii procedau ca și rușii în Basarabia privitor la deznaționalizarea

populației autohtone. În Transilvania el a reparat și restaurat zeci de școli. Cercetătorul Ion Negrei menționa în unul din studiile sale: „Prin vastul său program filantropic, Vasile Stroescu a învins două imperii: cel rusesc, care ignora cultura românească din Basarabia, și cel austro-ungar, care la fel ca și primul înăbușea orice zvâcnire de sentiment național”. Se cunoaște faptul că el a transmis sume mari de coroane pentru construcția unor biserici, cum ar fi cele din Alba, Arad și Maramureș. Cu cheltuiala lui Vasile Stroescu au fost construite și reparate 216 școli și 93 de biserici din Transilvania. Iar în Basarabia în anii 80-90 ai sec. XIX oferă mijloace pentru construcția bisericilor de la Zăicani (Zăgăicani) și Pocimpăuți (jud. Bălți, azi raionul Edineț). Ajută la întreținerea spitalului din Stolniceni (jud. Bălți), înființat de fratele său Mihail, este preocupat și de starea bisericii din Trinca (jud. Hotin), construit în 1845 cu sprijinul tatălui său.

Onisifor Ghibu, un cărturar de vază care a sprijinit la rândul lui basarabenii, a scris următoarele: „Vasile Stroescu a devenit un adevărat salvator al românismului ardelean... A făcut să ajungă în mâna autorităților noastre bisericești, școlare și culturale frumoasa sumă de un milion de coroane, cu scopul de a ajuta cu ea cultura, și în special școala românească din Ardeal”.

Să amintim aici și cele spuse de Valeriu Matei, atunci când Vasile Stroescu în 2013 a fost omagiat în satul Brânzeni, Edineț: „Vasile Stroescu, pe lângă opera ctitoricească din cuprinsul Basarabiei, a făcut ca să fie deschise și o mulțime de școli din Transilvania, aflată atunci sub ocupația austro-ungară, a sprijinit apariția edițiilor științifico-culturale, fapt pentru care a fost ales membru de onoare al Academiei Române”. O activitate rodnica de cinstire a memoriei acestui filantrop basarabean desfășoară și Maria Andronic, președinta AO „Vasile Stroescu”.

Marele mecenat s-a stins din viață în ziua de 14 aprilie 1926. Guvernul României de atunci i-a organizat „funerarii naționale”. A fost înmormântat la București în cimitirul „Sfânta Vineri” de pe Calea Griviței. Aici e binevenit să facem trimitere la ceea ce spunea despre el Vasile Pârvan în ședința Academiei Române la 25 mai 1926: „S-a stins din viață lăsând ca amintire neuitată actele sale de mare generozitate, prin care a ajutat puternic înaintarea culturii naționale a neamului românesc și a sprijinit cu deosebire în momente de grele încercări existența, nu odată amenințată, a mai multor instituții sociale și bisericești din Ardeal. S-a făcut vrednic de recunoștința întregului neam românesc”. Reamintim și crezul lui Vasile Stroescu: **„Carte și iar carte, școli și iar școli, biserici și iarăși biserici – prin ele ne vom ridica sufletul și vom fi stăpâni pe cunoștințe, bogății ce nu se fură”.**

E important să menționăm cum l-a apreciat pe acest mecenat în 1943 Gheorghe Bezviconi: „ Dacă există un nume care trebuie amintit cu sfințenie de toți românii, acela este a lui Vasile Stroescu. Acest nume leagă Basarabia de toate regiunile unde se aude graiul românesc, în special în părțile îndepărtate ale Maramureșului și ale ținuturilor din Transilvania. Un nume care acolo a intrat în legendă, deși nu se știe exact decât o parte din marile realizări și donații făcute de acest darnic și nobil basarabean”.

Cei doi autori, Tudor Țopa și Liviu Belâi, membri ai UZPR, filiala Chișinău, au încercat creeze un amplu portret al celui care a fost Vasile Stroescu și, ce-i mai important, să adune într-o carte mai multe referințe și aprecieri din diverse surse despre faptele sale de binefacere, care au fost multe și diverse. Rămâne să citiți această carte pe care distinsul critic Tudor Palladi a numit-o pe drept cuvânt „monument antologic” și o să aflați și alte amănunte despre destinul unui om care a demonstrat prin fapte concrete că își iubește Țara și Neamul din care se trage.

Andrei VIZIRU

Am vrut să las ceva bun în urmă

Gânduri la 25 de ani de activitate la Colegiul Național de Coregrafie

Capitolul I. A doua casă

Se spune că locul în care muncești devine, cu timpul, a doua ta casă. Dar, pentru ca să te simți bine într-o casă, trebuie să contribui și tu la frumusețea ei, să pui ceva din sufletul tău, să încerci să o faci mai primitoare, mai luminoasă, mai bună pentru cei care îi trec pragul.

De-a lungul anilor, am scris despre locuri frumoase și despre oameni care mi-au luminat drumul. Acum simt nevoia să scriu despre locul în care mi-am petrecut o mare parte din viață profesională, despre oamenii pe care i-am întâlnit și despre lucrurile pe care am încercat să le fac pentru ca această instituție să fie mai mult decât un loc în care se desfășoară lecții.

La 16 octombrie 2026, s-au împlinit 25 de ani de când activez la Colegiul Național de Coregrafie din Chișinău. Un sfert de veac nu este puțin. În acești ani am predat istoria, educația pentru societate, bazele legislației și filosofia. Am cunoscut generații de elevi, am trecut prin schimbări, am organizat activități și am încercat să le ofer copiilor și altceva decât informația din manuale. Nu mi-am propus niciodată să spun că am făcut mai mult decât alții. Fiecare om își are drumul, posibilitățile, felul de a munci și de a se dărui. Vreau doar să adun câteva dintre lucrurile pe care le-am făcut, dintre cele pe care mi le amintesc și care, poate, merită păstrate în memoria instituției. Ceea ce voi povesti reprezintă numai o parte din activitatea mea. Sunt multe alte întâmplări pe care nu le voi putea cuprinde aici.

Am venit la Colegiul Național de Coregrafie în anul 2001, fără să fiu omul cuiva, fără să mă aducă cineva de mână. Cu toate acestea, mult timp am fost întrebată cine m-a adus, cine este în spatele meu, al cui om sunt. N-am înțeles nici atunci, nici după atâția ani, de ce era atât de greu de crezut că un om poate veni într-o instituție pentru a munci, pur și simplu. Nu am fost omul nimănui. Am fost un om care a încercat să-și facă meseria și să-și găsească locul prin muncă.

Capitolul II. O instituție cu multe nevoi și copii cu un vis mare

Atunci instituția nu avea multe săli de balet sau pentru disciplinele de cultură generală. Iar condițiile în care învățau copiii erau departe de cele pe care mi le-aș fi dorit pentru o școală în care se formează viitori artiști. Holul era mic. Nu aveam cantină, iar copiii se hrăneau cu ce aveau de acasă, ori mâncau instant, „Mivina", pe care o consumau chiar și crudă. Paznicul avea un ceainic cu apă fierbinte și le cumpăra chifle, încercând să-i ajute cum putea. Toaletele erau afară, comune, iar toamna și primăvara, când ploua, cărarea devenea plin de apă și noroi. Sălile de clasă erau mici, iar unele încăperi erau de trecere. Am predat ani la rând într-o sală fără ferestre. Aveam câte cinci-șase perechi de lecții într-o zi și, uneori, simțeam cât de puțin aer era în încăpere. Prin sala mea treceau colegii care mergeau spre cancelarie și spre cabinetul numărul 5. Aveam două uși care se deschideau

și se închideau necontenit, scârțâind și trântindu-se în timpul lecțiilor.

Era greu să menții atenția elevilor în asemenea condiții. Totuși, lecțiile trebuia să se desfășoare, iar copiii aveau nevoie de profesorul din fața lor. Am lucrat și sâmbăta, până la pandemie. Aveam acasă doi copii mici, dar îmi îndeplineam programul, chiar dacă eram un profesor nou, fără vreo legătură specială cu administrația. Din primele zile am simțit că instituția avea nevoie de mai multă grijă și de condiții mai bune. Mă gândeam la copii, la efortul lor, la talentul pe care îl purtau în ei și la faptul că acești tineri urmau să ducă arta dansului din Republica Moldova în lume. Mi se părea firesc ca ei să aibă parte de condiții demne de munca și de visul lor.

Am scris un articol în „Moldova Suverană", pe atunci ziarul guvernului, în care am atras atenția asupra situației și am făcut un apel către cei care puteau lua măsuri. Am scris pentru că nu puteam să văd neajunsurile și să tac. Articolul s-a intitulat „O aniversare cu umbre de tristețe", 18 mai 2002. Nu știu dacă a avut vreo influență. Cert este că, ulterior, președintele Vladimir Voronin a venit în vizită la Colegiu. După aceea, s-a construit încă un bloc de studii, cu birouri administrative moderne, s-a amenajat un bloc sanitar și alte încăperi. Nu afirm că toate acestea s-au întâmplat datorită articolului meu. Nu cunosc legătura exactă dintre cele două evenimente. Dar îmi amintesc că am scris fiindcă mă durea situația copiilor și că, mai târziu, instituția a beneficiat de îmbunătățiri importante.

În ciuda greutăților, ceea ce m-a atras și m-a ținut aproape de acest loc a fost viața lui neobișnuită. Aici se dansa, se repetau mișcări, se pregăteau costume și machiaje, se participa la concursuri și festivaluri. Copiii veneau din sălile de balet și, chiar în pauze, continuau să danseze sau să se miște în ritmul lor. Uneori, chiar și la lecțiile de cultură generală, simțeau nevoia să se foiască, să se miște, să-și exprime energia. Am înțeles că dansul nu era pentru ei doar o disciplină, ci o parte din sufletul lor. Știam că drumul spre a deveni un artist bun presupune muncă, disciplină, perseverență și sacrificii. Unii copii renunțau, pentru că nu toți puteau sau doreau să ducă acest efort până la capăt. Dar cei care rămâneau, aveau nevoie de încurajare, de cultură și de oameni care să-i ajute să crească.

Capitolul III. Sărbători, tradiții și momente care ne-au apropiat

În iarna anului 2001, când se apropia Anul Nou, nu era planificată o sărbătoare pentru copii. Elevii erau deja obosiți și ocupați cu repetițiile, iar administrația ne-a spus că avem mână liberă dacă dorim să organizăm ceva. Mi-am dorit să le ofer copiilor o bucurie. Timp de trei ani, am organizat sărbătoarea de Anul Nou lângă un brăduț mic, de nici un metru înălțime. Nu aveam bani pentru un Moș Crăciun profesionist, așa că am plătit personal închirierea costumului și am îmbrăcat eu haina Moșului. Poate că, privită de la distanță, era o activitate modestă. Pentru mine, însă, conta bucuria copiilor și faptul că puteam să le oferim o clipă de sărbătoare.

Am organizat activități de Dragobete și de 8 martie. De Dragobete am inițiat și activitatea „Doi într-un fotoliu". Am cântat și am recitat împreună cu elevii, pentru a-i încuraja să participe, să-și descopere talentul și să aibă încredere în ei. Părinții veneau să-și vadă copiii într-o altă lumină, să-i descopere dincolo de orele de studiu și de repetițiile de balet.

În urma unui dialog deosebit cu o colegă, am hotărât să organizez sfințirea colegiului. I-am vorbit directorului de atunci, Iurii Gorșcov, despre această inițiativă. Mi-a răspuns: „Asta este o chestie mai femeiască, faceți". Am mers înainte. De atunci, Colegiul are Hramul Sfinților Trei Ierarhi: Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare și Grigore Teologul. Cinci preoți de la biserica „Sfânta Teodora de la Sihla" au oficiat slujba, la care au participat elevi, părinți și angajați ai instituției. A fost un moment care a adunat comunitatea în jurul unui gând comun: să avem parte de liniște, sănătate, înțelegere și să ne desfășurăm activitatea într-un loc binecuvântat.

Capitolul IV. Lecții care depășeau pereții clasei

În toți acești ani, am răspuns solicitărilor și indicațiilor Ministerului și am organizat numeroase lecții publice dedicate unor personalități importante ale istoriei și culturii noastre. Am vorbit despre Ștefan cel Mare, Alexandru Ioan Cuza, Dimitrie Cantemir, Alexandru Averescu, Nicolae Iorga, Mihai Volontir și alte personalități care merită cunoscute și înțelese de generațiile tinere.

Când am pregătit activitatea dedicată actorului Mihai Volontir, am apelat la Uniunea Cineaștilor și am căutat materiale de arhivă și filme în care acesta jucase. Internetul nu era atât de dezvoltat ca astăzi, iar la Colegiu aveam un televizor mic și un DVD player. Pentru ca publicul să poată vedea și auzi, puneam televizorul pe scaune. Îmi doream ca elevii să nu memoreze doar un nume sau câteva date. Voiam să înțeleagă omul, să-i simtă valoarea și să păstreze în memorie ceva din personalitatea lui.

Am organizat lecții publice și activități dedicate Holocaustului, am pregătit ziare de perete și am vorbit despre tragedia oamenilor care au fost persecutați și uciși. Am fost invitată și la radio pentru a promova memoria Holocaustului și pentru a atrage atenția asupra necesității de a împiedica repetarea unor asemenea orori.

An de an, am organizat activități dedicate războiului din Afganistan, catastrofei de la Cernobîl, războiului de pe Nistru și aniversărilor independenței Republicii Moldova. Am considerat că elevii trebuie să cunoască nu numai paginile luminoase ale istoriei, ci și tragediile, greșelile și suferințele care au marcat destine omenești. Numai cunoscând trecutul putem înțelege mai bine prezentul și învăța să prețuim pacea.

După fiecare activitate, încercam să fac cunoscută munca desfășurată, inclusiv prin publicarea unor materiale despre evenimente. Îmi doream ca și cei din afara instituției, inclusiv reprezentanții Ministerului, să vadă că aici se muncește, că educația se desfășoară și dincolo de lecțiile obișnuite. Am organizat zeci de lecții publice. Ușile erau deschise pentru cei care doreau să participe și să vadă cum lucrăm.

Am inițiat un panou al performanței școlare, pe care erau afișate fotografiile elevilor cu cele mai bune rezultate la învățătură. Am realizat, de asemenea, un panou mare dedicat Republicii Moldova și instituțiilor statului, în care am inclus stema, drapelul, imnul, Constituția și evenimente importante din istoria țării. Voiam ca elevii să aibă în fața ochilor simbolurile statului și să înțeleagă ce înseamnă să faci parte dintr-o societate, să-i cunoști valorile și să-ți asumi responsabilități.

Prin activitățile organizate, la Colegiu au ajuns scriitori, istorici, profesori universitari, ofițeri și participanți la diferite războaie. Îmi amintesc de Veronica Boldișor, Ludmila Roșculeț, Igor Cașu, Andrei Covrig, Andrei Vicolaș, Igor Cebotari, Vasile Severin, Valeriu Grigoriță, Anatol Croitor, Mihai Babele, Lica Movilă, Anatol Petrencu, Boris Duță și de mulți alții. Fiecare întâlnire era o posibilitate de a le deschide copiilor o fereastră spre o altă experiență, spre o altă profesie, spre o altă înțelegere a lumii.

Capitolul V. Când un copil avea nevoie de ajutor, nu puteam rămâne indiferentă

Dintre toate lucrurile pe care le-am făcut în acești ani, unele dintre cele mai puternice amintiri sunt legate de momentele în care elevii mei s-au îmbolnăvit și au avut nevoie de ajutor. Aici nu mai era vorba despre lecții, note, activități sau planuri. Era vorba despre copii care sufereau și despre felul în care puteam să le fiu alături. Am chemat ambulanțe, am mers la spitale, am însoțit elevi la medici și am încercat să găsesc soluții atunci când situația lor mă îngrijora.

Îmi amintesc de un băiat ce practica dansul, a cărui mamă era plecată peste hotare și nu putea reveni atunci când copilul avea nevoie de ea. Aproape două săptămâni am mers cu el la medici, căutând să înțelegem ce se întâmplă. Am reușit să-l duc la unul dintre cei mai buni cardiologi din Republica Moldova. În urma investigațiilor, s-a descoperit că avea o anomalie cardiacă periculoasă. M-am gândit atunci cât de important este ca un copil să nu fie lăsat singur în fața unei probleme pe care nu o poate rezolva de unul singur. Uneori, o intervenție la timp poate schimba un destin.

Într-o zi la o lecție de clasică, o elevă și-a fracturat piciorul. Eram diriginte, am însoțit-o la Spitalul Clinic Municipal de Copii „Valentin Ignatenco" și am rămas acolo până aproape de ora unu noaptea. Așteptam să fie reconectat curentul electric pentru ca fata să poată beneficia de îngrijirile necesare. Am mers dintr-un cabinet în altul, încercând să găsim soluții și să nu o lăsăm fără ajutor. A doua zi dimineață m-am întors la ea, cu cârjele sub braț, pentru a o ajuta să se deplaseze. Nici acum nu am uitat bunătatea unor vecini care au lăsat cârjele pentru ca fata să le poată folosi. A fost un gest simplu, dar care mi-a rămas în suflet. Oamenii aceia au ajutat fără să ceară nimic în schimb. Au făcut bine pentru că au înțeles că cineva avea nevoie de ei.

Am avut și un băiat care avea nevoie de ambulanță aproape în fiecare săptămână. Îl însoțeam de la un cabinet medical la altul, încercând să aflu ce se întâmplă și ce se poate face pentru el. Medicii ne spuneau că organismul lui era afectat de alimentația necorespunzătoare, de faptul că mânca pe fugă sau uneori nu mânca deloc. Mă durea să văd că, pe lângă efortul pe care îl presupunea pregătirea lui profesională, copilul se confrunta și cu asemenea probleme. În spatele unui elev există o viață, o familie, uneori lipsuri și situații despre care ceilalți nu știau aproape nimic.

(Continuare în pag. 7)

Importanța culturii organizaționale pentru dezvoltarea grupei de grădiniță

În managementul culturii organizaționale în vederea dezvoltării grupei dintr-o instituție de educație timpurie (IET), accentul va fi plasat pe valorile comune, normele de conduită, comunicarea cadrului didactic și implicarea familiei. Cultura organizațională constituie un ansamblu de valori, credințe, practici și comportamente care conturează identitatea comunității educaționale și influențează climatul relațional.

Natalia GORAȘ,
educatoare, grad didactic II,
Creșa-Grădiniță „Poienița”,
s. Malcoci, Ialoveni

Calitatea educației timpurii depinde nu doar de curriculum, resurse și competențele profesionale ale cadrului didactic, ci și de felul în care membrii comunității educaționale împărtășesc valori, comunică și colaborează. Grupa de copii este o comunitate în care se întâlnesc preșcolarii, cadrele didactice, părinții și reprezentanții comunității. Relațiile dintre aceștia susțin dezvoltarea atunci când se bazează pe o viziune comună, respect reciproc și responsabilitate.

Cultura organizațională reprezintă o componentă importantă a managementului educațional. Ea oferă repere pentru comportamente cotidiene, soluționare a problemelor și asumare a unor obiective comune. Într-o grupă de educație timpurie, o cultură coerentă presupune mai mult decât existența unor regulamente: valorile declarate trebuie să se reflecte în relații profesionale, comunicarea cu familia și experiențele educaționale ale copiilor. În continuare, vom evidenția importanța culturii organizaționale pentru dezvoltarea grupei de preșcolari, prezentând câteva direcții de consolidare a acesteia.

Cultura organizațională: repere și manifestări

Cultura organizațională poate fi înțeleasă ca ansamblu de valori, credințe, așteptări, norme și comportamente care se formează în timp și influențează funcționarea unei organizații. În grupă, aceasta se manifestă prin colaborarea cadrului didactic, tradițiile comune, practicile de comunicare, relațiile cu părinții și modul de gestionare a situațiilor problematice.

Se disting elemente vizibile – simboluri, sloganuri, ritualuri, sărbători și modele de comportament – și mai puțin vizibile, precum valorile, convingerile, normele informale și semnificațiile împărtășite. Aceste dimensiuni se influențează reciproc: simbolurile și practicile capătă sens atunci când sunt susținute de valori autentice.

Într-o instituție de educație timpurie, cultura organizațională este oglindită de felul în care sunt primiți copiii și părinții, disponibilitatea colegilor de a se sprijini reciproc, atitudinea față de inițiative, soluționarea dezacordurilor. O cultură sănătoasă nu exclude diferențele de opinie, ci creează condiții pentru discutarea lor cu respect și identificarea unor soluții comune.

Rolul cadrului didactic și al comunicării

Educatorul are un rol central în IET: oferă direcție, modelează comportamente și creează condiții pentru participarea părinților la viața grupei. Comunicarea participativă, echilibrată și orientată spre colaborare stimulează inițiativa, responsabilitatea și încrederea. În schimb, mesajele unilaterale, deciziile insuficient explicate și lipsa feedbackului pot alimenta neînțelegerile și diminua implicarea familiilor.

Comunicarea facilitează transmiterea informațiilor, coordonarea activităților, luarea deciziilor și evaluarea rezultatelor. Pentru funcționarea eficientă a grupei, mesajele trebuie să fie clare și accesibile. Cadrul didactic are responsabilitatea de a verifica dacă informațiile au fost înțelese, de a oferi feedback constructiv și de a asigura concordanța dintre mesajele transmise și propriul comportament. Iar transparența, corectitudinea și respectul consolidează încrederea.

Parteneriatul cu familia

Părinții sunt parteneri importanți în procesul dezvoltării grupei. O cultură organizațională deschisă presupune informarea familiilor, ascultarea opiniilor și implicarea lor în activități adecvate. Atunci când familia și cadrul didactic transmit mesaje coerente despre reguli, responsabilitate, respect și cooperare, copilul beneficiază de un mediu mai previzibil și mai sigur.

Parteneriatul nu trebuie redus la participarea părinților la sărbători sau ședințe. Acesta presupune dialog regulat, clarificarea așteptărilor, consultarea familiilor pe probleme relevante și identificarea unor modalități realiste de implicare. Cadrul didactic trebuie să comunice profesionist și să evite culpabilizarea părinților. Diferențele de opinie pot fi abordate prin discuții bazate pe respect, argumente și interesul superior al copilului.

Cultura organizațională se consolidează prin consecvența practicilor cotidiene. Regulile sunt mai ușor de înțeles și acceptat atunci când adulții le respectă, iar valorile declarate se reflectă în relațiile dintre copii, cadre didactice și familii.

Direcții de consolidare a culturii organizaționale

Clarificarea misiunii, viziunii și priorităților grupei permite comunității educaționale să înțeleagă mai bine direcția comună și să planifice activitățile în mod coerent. Din analiza practicilor educaționale se desprind următoarele direcții: formularea participativă și revizuirea periodică a misiunii, viziunii și valorilor; stabilirea unor canale clare de comunicare și modalități accesibile de transmitere a feedbackului; organizarea întâlnirilor de reflecție în care cadrul didactic și părinții analizează practicile și identifică soluții; susținerea dezvoltării profesionale și a sprijinului reciproc între membrii comunității; implicarea părinților în activități de consultare și parteneriat, cu respectarea rolurilor și responsabilităților fiecărei părți; evaluarea periodică a climatului organizațional, prin discuții, chestionare și observarea practicilor cotidiene; recunoașterea inițiativei, cooperării și comportamentelor care reflectă valorile declarate.

Implementarea acestor direcții trebuie să fie graduală și adaptată resurselor grupei. Nu este suficientă elaborarea unor documente formale – valorile trebuie integrate în planificare, dezvoltarea profesională, relațiile cu familia și procesele de luare a deciziilor. Or, monitorizarea periodică permite identificarea progreselor și ajustarea acțiunilor.

Cultura organizațională este o resursă importantă pentru dezvoltarea grupei din instituția de educație timpurie, deoarece contribuie la conturarea identității comunității, coordonarea activităților și îmbunătățirea relațiilor. Cadrul didactic are responsabilitatea de a promova încrederea, participarea, comunicarea transparentă și responsabilitatea, însă cultura nu poate fi construită exclusiv de educator: ea se formează prin contribuția întregii comunități și colaborarea cu familiile sau reprezentanții legali ai copiilor.

Experiența grupei „Clopoțel” de la Creșa-Grădiniță „Poienița” din satul Malcoci evidențiază utilitatea dialogului dintre cadrul didactic și părinți pentru clarificarea misiunii, viziunii și priorităților stabilite. Dezvoltarea durabilă a culturii organizaționale presupune evaluare periodică, reflecție profesională și deschidere spre schimbare. Atunci când valorile sunt susținute prin practici coerente, grupa poate deveni un mediu de colaborare eficient și favorabil dezvoltării copiilor. ■

Patrimoniul viu al Șoldăneștilor – dialog între generații

Patrimoniul cultural al orașului Șoldănești este valorificat prin artă și dialog între generații. Astfel, elevi și profesori de la Școala de Arte Plastice din localitate, precum și membri ai comunității au participat la activități ce pun în valoare poezia, pictura și muzica. Evenimentele s-au desfășurat în cadrul proiectului *Patrimoniul viu al Șoldăneștilor – dialog între generații*, dedicat păstrării memoriei istorice și promovării valorilor culturale locale.

De asemenea, discipolii instituției de învățământ au prezentat la Atelierul „Harta memoriei” lucrarea colectivă „Altare nevăzute”, realizată sub îndrumarea profesorilor Iurie Durnea și Oxana Iaghilova. Harta pictată a fost expusă în Sala muzeală „Deportările – pagină tristă a istoriei”, evocând exilurile stalinist-comunist-sovietice în Siberia. Prin asemenea activități, tinerii explorează nemijlocit diferite modalități de a descoperi istoria prin artă.

În continuare, a fost lansat volumul de poezie „Închis în univers: versuri de suflet”, autor Constantin Sandic, elevii susținând recitaluri și realizând activități muzicale. În general, prin acest proiect se urmărește înțelegerea importanței păstrării mărturiilor despre evenimentele care au marcat comunitatea, apropierea tinerilor de istorie și implicarea lor în viața culturală locală, încurajându-se perpetuarea valorilor și experiențelor inestimabile ale trecutului.

De menționat că evenimentele au fost organizate de Muzeul de Istorie și Etnografie din Șoldănești, cu suportul Programului național „Acces la cultură”. Prin acțiuni de acest gen, sunt sprijinite inițiativele care contribuie la dezvoltarea vieții culturale în comunitățile din țara noastră.

Cor. UPp

Un parteneriat al bibliotecarilor, ajuns la a 35-a aniversare

Interviu cu Sorina Stanca, managerul Bibliotecii „Octavian Goga” din Cluj-Napoca, România

- Iată că am ajuns la finalul activităților dedicate aniversării a 35-a de la fondarea Bibliotecii „Transilvania” din Chișinău. Doamnă Sorina Stanca, ce ați puncta dacă e să faceți un succint bilanț al acestor trei zile de omagiere a instituției?

- Predecesorii mei de la Biblioteca „Octavian Goga” din Cluj-Napoca, regretatul Traian Brad, zece ani la rând venea în această zi la Chișinău, și Doina Popa, fosta mea colegă, șase ani a venit aici în vizită, iată eu vin de 17 ani... Zic că rolul nostru, al bibliotecarilor, este pus în valoare de această cooperare și acest parteneriat, pentru că demult biblioteca nu mai este doar un depozitar de carte, mai ales biblioteca publică, ci e un spațiu unde lumea se întâlnește, schimbă idei, se instruiește, vine să se vadă cu persoane care au aceleași preocupări.

Împreună cu colegii de la Chișinău, am avut la aniversare trei etape. Prima este momentul festiv, cel pe care l-am organizat în prima zi cu discursurile despre istoricul acestor 35 de ani, despre mărturiile celor care au participat la deschidere, cu gândurile și trăirile acelor începuturi. S-au înființat atunci multe filiale de carte românească, dar nu în toate cazurile parteneriatele au avut continuitate. Noi însă vrem să înaintăm în acest sens. Ne-am înțeles întotdeauna și am pus în comun ideile, astfel încât să iasă lucruri frumoase. Aducem scriitori la întâlnirile cu cititorii din Republica Moldova, de data aceasta scriitori clujeni.

Acum schimbul de cărți prin librării e mult mai bun decât era odinioară. Facem donații de carte ca de obicei și avem în a treia zi momentul profesional care ajută ambele părți să preia unii de la ceilalți ideile bune, ideile valoroase. Acestea sunt minicon-ferințele noastre profesionale anuale, în care ne spunem unii altora despre ce am mai descoperit în profesia noastră și ce putem face cât mai bine pentru comunitățile pe care le servim fiecare la noi acasă. Ascultam cu interes ce spuneau prezentatoarele la lansările de carte ce aparțin celor doi invitați ai noștri, Doina Borgovan și Alex Moldovan, care răspundeau inspirat la provocările publicului, la provocările prezentatoarelor. E vorba de psihologia umană care este comună, indiferent unde te afli în lumea aceasta. Sunt lucruri care se întâmplă la fel și în România, și în Republica Moldova. Sunt gânduri pe care le punem în comun și eu zic că acesta e un câștig pentru ambele biblioteci.

- De aici doza de optimism pentru viitorul bibliotecarilor și viitorul bibliotecii, se discută mult și la acest capitol...

- Da, există acum o discuție, care e pornită nu numai pe domeniul nostru al bibliotecarilor și al bibliotecilor de orice fel. Cu această „invazie” a tehnologiei, pe care eu nu o văd deloc ca o amenințare. Eu, în lunga mea carieră de bibliotecar de peste treizeci de ani, am trecut prin mai multe etape. Am învățat calculatorul, am trecut de la fișa pe hârtie și catalogul acela cu sertărașe pe care părinții și bunicii noștri și-l amintesc, am ajuns la computer, catalogul online, pagina web și rețele de socializare care ne ajută să răspândim informația, să ajungă ceea ce facem noi la biblioteci la cât mai multe persoane pentru ca să aducem publicul spre bibliotecă. Trăim epoca inteligenței artificiale. Suntem acum la începuturi: la biblioteca din Cluj testăm un modul de inteligență artificială care să prea rolul bibliotecarului de a răspunde la niște întrebări simple repetitive ale publicului, de a răspunde și la întrebări mai complexe, cum ar fi *Ce cărți ale autorului X sau Y aveți în colecțiile bibliotecii?*

Eu cred că tehnologia trebuie să ne fie de ajutor, să nu ne gândim nicidecum la pericolul că ne-ar putea lua locul. Sunt anumite posturi în bibliotecă care s-ar putea pierde, dar prin reorganizare poți câștiga în interacțiunea cu oamenii. Pentru că din ce în ce mai mult secolul XXI este începutul acestui dialog între cititorul care vine la biblioteca și bibliotecar. Ca în loc de o persoană într-o sală să fie două care să poată să îndrume cititorul, să-l asculte, să-l facă să se simtă ca acasă, să-l determine să revină la bibliotecă. În evoluția lor lucrurile nu stau pe loc, omul are nevoie de citit, are nevoie de lectură. Lumea se temea că gata, vine brusc tehnologia și vom citi toți de pe tablete și o să ascultăm poveștile în variantă electronică. Să știți că și generațiile tinere care vin la bibliotecă tot cartea o doresc, tot cartea scrisă. Avem abonament la baze de date, lumea zice: n-ați putea să-mi tipăriți, să-mi printați articolul, că așa m-am obișnuit să citesc, să subliniez, să scriu pe margine. Cum spuneau mai devreme colegele noastre la lansare: să-mi caut cuvintele pe care nu le înțeleg, să le notez și acesta este procesul pregătirii. Toate simțurile noastre contribuie la percepția pe care o avem față de carte, cumulând și văzul, și tactilul, și mirosul, și capacitatea aceasta de a te reapuca, de a te reașeza. De multe ori memoria reține și pagina, și locul în pagină a unei expresii care te-a frapat. Sunt lucruri pe care nu le poți trăi citind de pe un *device*. Dar nu sunt împotrivă, sunt oameni cărora le place să citească și de pe astfel de dispozitive.

Despre evoluția profesiei, eu cred că mergem înspre o zonă în care omul modern din ce în ce e mai însingurat și la vârste mai tinere, și la vârste mai mature. Așa că, probabil, va avea nevoie de un prieten, și acel prieten trebuie să fie bibliotecarul. Trebuie să fie și cartea, dar cartea și lectura constituie un exercițiu de cunoaștere mai întâi și apoi de autocunoaștere, pe care îl face individual. Dar prin interacțiunea cu bibliotecarul și urmărindu-i recomandările poți să faci și comunicare cu un om viu, cu o persoană, care are empatie, care are înțelegere, care știe să comunice cu tine, care știe să scoată din tine ceea ce e mai bun, care știe să-ți facă o recomandare de lectură. Care știe să te panseze, atunci când ești rănit. Luați-o ca pe o metaforă. Care știe efectiv ce nevoie ai tu și unde să caute ca să poată să vină să-ți spună: uite cartea acesta te-ar ajuta, te-ar încânta, ar fi pe placul tău.

Bibliotecarul este acela care ar putea să adune comunitatea. Noi la întâlnirea profesională am avut tema ludicului în biblioteci. Vorbeam cu colegele și le-am spus: poate că lumea crede că aceasta e așa o glumă dacă noi vom trata ludic activitatea din bibliotecă – totul se va transforma într-un joc sau o horă perpetuă. Nu este așa, joaca trebuie să facă parte neapărat din viața copiilor, neapărat din viața adolescenților și neapărat din viața maturilor. Pentru că trebuie să fim și serioși, dar și deschiși în același timp la minte, iar ludicul te apropie de carte și de lectură. Tratând lucrurile în joacă, dar serios, poți să vrei să revii la bibliotecă, pentru că îți oferă și altceva decât ceea ce ești obișnuit. Am ajuns să avem cititori care spun că ei nu pot învăța decât la bibliotecă, pentru că acasă sunt o mulțime de lucruri care îi distrag. Avem la Cluj o sală care este deschisă în toate zilele săptămânii până târziu, până la ora douăsprezece. Poți veni și cu materialele tale să înveți, poți veni cu materiale pe care le-ai împrumutat de la bibliotecă. Și s-a creat așa o comunitate de tineri care își spun unul altuia că vin să învețe la Biblioteca „Octavian Goga”; pentru mine lucrul acesta este foarte important. Și e cu atât mai important cu cât am satisfăcut o necesitate pe care publicul a manifestat-o.

Clujul este, ca și Chișinăul, un centru universitar important cu o populație adăugată de peste 60 000 de studenți și masteranzi. Mai este numărul impunător de medici care au absolvit Facultatea și care se pregătesc pentru rezidențiat, precum și populația de absolvenți de drept care se pregătesc să intre în barouri. Mai sunt profesori care învață pentru gradele lor didactice și aceștia nu-și au locul în alte biblioteci, pentru că cele universitare și școlare își au rolul lor specializat; atunci au găsit o poartă deschisă la biblioteca publică. Venim la Chișinău în fiecare an să ne spunem unii altora problemele pe care le avem pentru a găsi soluții comune. Împărtășirea aceasta de idei e un lucru cât se poate de benefic pentru profesie. Întotdeauna m-a impresionat și evenimentul ce este organizat de Ziua Limbii Române – Marea dictare din Piața Marei Adunări Naționale...

- Este important să vorbim corect, dar și mai important e a gândi și simți românește...

- Da, e acest sentiment pe care îl am de fiecare dată, când vin la Chișinău de Ziua Limbii Române, acea plăcere de a asculta cum se vorbește românește și bucuria pe care o transmit și cei mari, și cei mici. Diferite expresii le-am auzit de la lumea de aici și mie mi se pare că e foarte autentică această dragoste pentru limba română. Așa cum spunea și Doina Borgovan la lansare: nu vezi așa ceva în România. Mai este vorba de mândria de a face parte dintr-o națiune și de dragostea de a te putea exprima în limba maternă. Sunt niște sentimente foarte puternice, pe care lumea le manifestă, poate că le trăiesc și românii de dincolo din România, dar nu prea le manifestă...

- Să ne întâlnim mereu în jurul cărții și să ne unească cuvântul scris și rostit...

- Este și crezul meu. Pregătesc predarea ștafetei peste ceva timp și lupt de pe acum pentru continuarea acestui parteneriat. Urmând același fir al gândurilor de mai devreme, dar chiar e un lucru de mândrie, pentru că nu trebuie să așteptăm neapărat de la politicieni să facă pasul cel mare. Noi l-am făcut deja de 35 de ani, pe un mal și celălalt al Prutului se vorbește românește, mii de oameni au fost la acea manifestare splendidă – Marea Dictare Națională, care mi se pare o formă foarte elegantă, de clasă, de ținută, de a spune răspicat că vorbiți corect românește, trăiți într-o țară a cărei limbă oficială este limba română, trebuie să vă adaptați locului așa cum fac toți în lumea civilizată din care spunem mereu că facem și noi parte. Să simțim și să vorbim deci limba română.

A intervievat
Andrei VIZIRU

Am vrut să las ceva bun în urmă

(Continuare din pag. 5)

Îmi amintesc și de o altă elevă care a leșinat în timpul unei lecții de sâmbătă. Am mers cu ea la spital și am rămas până când am primit rezultatele și am înțeles că situația ei fusese evaluată de medici. Diagnoza a fost istovire fizică și psihică.

În toți acei ani în care am fost dirigintă, am avut părinți pe care nu i-am întâlnit niciodată la ședințe și care nu m-au sunat nici măcar o dată. Mulți părinți erau plecați peste hotare, iar copiii rămâneau acasă, departe de grija lor de zi cu zi. Nu pot să știu toate împrejurările fiecărei familii și nici nu vreau să judec pe cineva. Știu doar că, în unele momente, copilul avea nevoie de un adult care să fie prezent. Nu eram mama acestor copii și, uneori, nici nu le cunoșteam părinții. Eram profesoara lor. Dar, înainte de toate, eram un om în fața altui om aflat în nevoie. Nu mă gândeam la orele pierdute, la drumuri, la oboseală sau la ceea ce aș fi putut primi în schimb. Nu făceam aceste lucruri pentru a fi lăudată și nici pentru a-mi atribui merite deosebite. Le făceam dintr-un impuls pur omenesc. Nu puteam să văd un copil suferind și să mă prefac că nu este treaba mea. Povestesc aceste întâmplări nu pentru a judeca părinții, nu pentru a mă compara cu alți profesori și nici pentru a spune că numai eu am făcut asemenea lucruri. Sunt convinsă că mulți oameni din școli, spitale și alte instituții au ajutat copii în situații grele, fără să vorbească vreodată despre asta. Le povestesc pentru că așa s-a întâmplat și pentru că această parte a muncii unui profesor nu se vede în catalog, în planurile de lecție sau în rapoartele de activitate. Uneori, o lecție importantă nu se desfășoară în fața tablei. Se desfășoară pe coridorul unui spital, într-o sală de așteptare, într-un cabinet medical sau în clipele în care un copil își dă seama că nu este singur. Poate că aceasta este una dintre cele mai puțin vizibile părți ale muncii unui profesor: grija pentru copilul care, dincolo de elev, are nevoie de sprijin, de înțelegere și de un om care să nu-i întoarcă spatele.

(Va urma)

Veronica PÂRLEA-CONOVALI,
scriitoare, istoric, membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, filiala Chișinău

RECOMANDARE DE LECTURĂ

Câte vieți ne-am dori să trăim pentru a fi fericiți?

Romanul „Biblioteca de la miezul nopții”, semnat de Matt Haig, propune o reflecție asupra alegerilor, regretelor și felului în care ne raportăm la propria viață. Nenumăratele posibilități pe care le-am fi putut urma, deciziile pe care le-am fi putut lua diferit și oportunitățile pe care credem că le-am ratat ne însoțesc adesea gândurile. Dar dacă am avea șansa să descoperim cum ar fi arătat viața noastră după fiecare alegere alternativă? De la această întrebare pornește romanul „Biblioteca de la miezul nopții” al scriitorului britanic Matt Haig, o carte care aduce în prim-plan relația dintre regret, fericire și sensul existenței.

Personajul principal, Nora Seed, traversează o perioadă dificilă, marcată de dezamăgiri și de sentimentul că nu a reușit să devină persoana care și-ar fi dorit să fie. Viața ei pare dominată de oportunități pierdute, relații întrerupte și decizii ale căror consecințe le privește cu amărăciune. În acest moment de criză, Nora ajunge într-o bibliotecă neobișnuită, unde fiecare carte deschide drumul către o altă versiune a propriei existențe.

De aici începe explorarea unor vieți posibile. Alegerile diferite îi oferă Norei șansa de a descoperi cum s-ar fi schimbat destinul său dacă ar fi urmat alte pasiuni, ar fi păstrat anumite relații sau ar fi ales un alt traseu profesional. Fiecare experiență îi dezvăluie noi perspective, dar și faptul că o viață aparent ideală poate ascunde dificultăți și dezamăgiri neașteptate.

Regretele și iluzia unei vieți perfecte

Una dintre ideile centrale ale romanului este tendința de a idealiza drumurile pe care nu le-am urmat. De multe ori, privim deciziile din trecut prin prisma rezultatelor pe care le regretăm și ne imaginăm că o altă alegere ne-ar fi adus mai multă fericire. Uităm însă că fiecare posibilitate presupune atât câștiguri, cât și pierderi.

Prin experiențele personajului principal, Matt Haig pune sub semnul întrebării convingerea că există o singură cale corectă către împlinire. Romanul sugerează că nu putem cunoaște toate consecințele unei decizii și nici nu putem compara în mod cert viața reală cu una imaginată. Ceea ce pare o oportunitate ratată poate deveni, în timp, o parte importantă a parcursului nostru.

O altă temă abordată este raportarea la succes. Într-o societate în care performanța profesională, statutul și recunoașterea socială sunt adesea considerate repere ale reușitei, povestea Norei ne îndeamnă să privim dincolo de aparențe. O existență care pare admirabilă din exterior nu garantează satisfacție personală, după cum nici dificultățile nu anulează posibilitatea de a găsi sens în lucrurile obișnuite.

O poveste accesibilă, cu întrebări importante

Romanul se remarcă printr-o idee captivantă și construcție narativă care transformă întrebări abstracte în experiențe ușor de înțeles. Cititorul este invitat să se apropie de personaj prin propriile întrebări și îndoieli, regăsind în poveste situații familiare: comparația cu ceilalți, presiunea așteptărilor, teama de a greși și dorința de a schimba trecutul.

Totuși, mesajele despre fericire și acceptare sunt uneori explicate prea direct, iar succesiunea vieților alternative poate deveni previzibilă. Pentru cititorii familiarizați cu literatura filosofică, unele reflecții ar putea părea simplificate. Aceste aspecte nu diminuează însă accesibilitatea cărții și nici capacitatea ei de a provoca discuții despre alegerile personale.

„Biblioteca de la miezul nopții” nu oferă o rețetă universală pentru fericire și nici nu sugerează că toate deciziile sunt lipsite de consecințe. Mai degrabă, ne invită să înțelegem că trecutul nu poate fi rescris, dar felul în care îl interpretăm ne poate influența prezentul. A accepta propriul parcurs nu înseamnă a renunța la schimbare, ci a recunoaște că viața nu trebuie să corespundă unui scenariu ideal pentru a avea valoare.

Cartea li se adresează în special celor care traversează perioade de schimbare, își reevaluează prioritățile sau se întreabă dacă au ales drumul potrivit. Este o lectură accesibilă, potrivită pentru cei interesați de romane cu dimensiune psihologică și filosofică, în care povestea devine un prilej de reflecție personală. La final, rămâne o întrebare care depășește paginile romanului: Dacă am putea cunoaște toate viețile pe care le-am fi putut trăi, am descoperi că am ales greșit sau am înțelege, în cele din urmă, că fericirea nu depinde de găsirea unei vieți perfecte, ci și de felul în care învățăm să o trăim pe cea actuală?

Echipamente moderne din România pentru Gimnaziul din Negureni

Gimnaziul din Negureni, Telenești, a fost dotat cu echipamente moderne din partea Guvernului României, prin Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova (DRRM). Cu acest prilej, instituția de învățământ a fost vizitată de Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al României la Chișinău, Excelența Sa Cristian-Leon Țurcanu.

Discuțiile cu reprezentanții școlii au vizat necesitățile de dotare și modernizarea procesului educațional. Potrivit diplomatului, în comuna Negureni sunt prezente evoluții pozitive, cum ar fi sporirea numărului de elevi și revenirea la baștină a unor familii stabilite peste hotarele țării. „La Negureni, veștile sunt încurajatoare: numărul elevilor este în creștere, iar numai în ultimul an șase familii au revenit acasă din străinătate. Sunt semne de speranță pentru o comunitate care își dorește să crească și să se dezvolte”, a remarcat oficialul. De asemenea, Cristian-Leon Țurcanu a reafirmat sprijinul României pentru comunitatea din Negureni și pentru dezvoltarea educației, subliniind importanța investițiilor în instituțiile de învățământ. „România rămâne aproape de oamenii din Negureni și de eforturile lor de a construi un viitor mai bun acasă. Fiindcă investițiile în educație înseamnă mai multe oportunități pentru copii, încredere pentru familii și perspective de dezvoltare pentru comunitățile locale”, a punctat diplomatul român.

În general, discuțiile cu reprezentanții școlii au evidențiat nevoia de dotări și echipamente moderne, întru ameliorarea condițiilor și procesului de învățare. Iar aprovizionarea Gimnaziului din localitate cu echipamente moderne face parte din suportul oferit de Executivul României destinat pentru instituțiile de învățământ din țara noastră, prin intermediul Departamentului pentru Relația cu Republica Moldova.

Dincolo de tăcere – expoziție dedicată inovației și cercetării în psihopedagogia specială

Expoziția tematică „Dincolo de tăcere: Inovație și cercetare în psihopedagogia specială” s-a desfășurat pe 6 noiembrie a.c., la Sala de lectură a Bibliotecii Științifice a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, în cadrul Centrului de Formare Continuă și Leadership (CFCL). Inițiativa a fost realizată prin proiectul GIZ „Comunități, Întreprinderi și Comune Puternice pentru Moldova”, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării. Expoziția s-a adresat comunității academice, cercetătorilor și cadrelor didactice interesate de dezvoltarea practicilor educaționale incluzive.

La eveniment au participat peste 20 de formabili înscriși în programul de microcalificare „Competențe pentru incluziunea educațională a elevilor cu deficiențe de auz și comunicarea în limbajul semnelor”, lansat recent de CFCL. Aceștia reprezintă instituții educaționale din municipiul Chișinău, raioanele Leova, Ștefan Vodă, Hâncești, Căușeni și alte localități ale țării. În acest context, expoziția a oferit participanților un cadru de documentare și aprofundare a tematicilor abordate în procesul de formare.

Colecția expusă a cuprins peste 80 de titluri de carte și publicații științifice din domeniul Științelor educației, cu accentul plasat pe psihopedagogia specială, particularitățile de dezvoltare și învățare ale persoanelor cu cerințe educaționale speciale, precum și pe metodele de intervenție, formare și reabilitare. Lucrările selectate oferă repere teoretice și metodologice pentru înțelegerea nevoilor individuale și adaptarea demersului educațional la particularitățile fiecărui elev.

În context, ținem să menționăm faptul că Biblioteca Științifică a UPSC oferă acces la literatura de specialitate, pentru valorificarea cunoașterii științifice în activitatea de formare și în practica profesională. Totodată, expoziția completează activitățile programului de microcalificare, punând la dispoziția formabililor resurse documentare relevante pentru consolidarea competențelor necesare incluziunii educaționale a elevilor cu deficiențe de auz.

Elizaveta GLOBA,
bibliotecar principal, Sala de lectură a Bibliotecii Științifice din cadrul CFCL, UPSC

Univers Pedagogic *pro*

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală". Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 3639.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACTOR-ȘEF ▸ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▸ Iulian Bogatu
REPORTER ▸ Silvia Țurcan
CORECTOR ▸ Elvira Țâganaș-Pântea
MACHETATOR ▸ Iurie Babii

Redacția nu corespondează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate.
Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:
„Poșta Moldovei” – PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264